

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Remiss avseende Livsmedelsberedskap för en ny tid, SOU 2024:8

Ärendenummer: LI2024/00248

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anför följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handel har tagit del av betänkandet SOU 2024:8 om Livsmedelsberedskap för en ny tid, och har med anledning av denna följande att anföras.

Det är otvetydigt så att Sverige befinner sig i ett allvarligt läge med en osäker omvärld och erfarenheter av såväl pandemi som cyberangrepp i färskt minne. Svensk Handel delar därför utredningens uppfattning att det behövs en uppdaterad livsmedelsberedskap anpassad för vår tid. Hela befolkningens tillgång till livsmedel, även i kris och krig, måste säkerställas.

Näringslivet är avgörande för att Sverige ska klara livsmedelsförsörjningen i kris och krig. Tidigare erfarenheter har visat att företag har god förmåga att anpassa sig till ändrade förutsättningar för att möta nya behov. Det är därför viktigt att framhålla att en grundförutsättning för att företag även i kris och krig ska kunna tillgodose befolkningens behov av livsmedel är att företagen har goda förutsättningar att leverera i fredstid. Av avgörande vikt för livsmedelsförsörjningen är även att andra samhällsfunktioner fungerar, såsom tillgång till el, IT, transporter och finansiella tjänster. Liksom konstateras i betänkandets inledande ord är det även viktigt att så långt som möjligt upprätthålla den inre marknaden och handel i ordets alla bemärkelser, såväl import som export. Därtill behövs offentlig beslutsförmåga och flexibilitet i såväl lagstiftning som myndighetsutövning, anpassad till vid var tid uppkommen kris.

Med nedanstående kommentarer tillstyrker Svensk Handel betänkandet.

Synpunkter på utredningens förslag

Svensk Handel stödjer förslaget om att kommuner framhålls som viktiga inom livsmedelsberedskapen och ges en utökad roll avseende vissa uppgifter. Det är positivt att kommunerna åläggs ansvar att analysera och kartlägga vilka behov som finns. Dessa analyser kan utgöra en god grund när planering av livsmedelsdistribution ska ske. I utredningen saknas emellertid tydlighet kring vad dessa analyser och kartläggningar ska leda till i agerande från kommunernas sida. Utöver förtydligande i denna del, finns också en risk för såväl överimplementering som feltolkningar av betänkandets förslag. Företag inom livsmedelsbranschen är idag nationella till stor utsträckning, om än verksamma lokalt, och för företagen att hantera kontaktvägar och olika tolkningar från landets 290 kommuner vore ohållbart.

Det erfordras vidare samordning vad gäller upprätthållande av tillgång till nödvändiga livsmedel, vilket bör ske på regional eller nationell nivå. De strukturer och försörjningskedjor som finns idag, hos exempelvis dagligvaruhandel och livsmedelsgrossister, är viktiga att upprätthålla, snarare än att parallella lösningar byggs. Så länge livsmedel finns att tillgå kommer dessa distribueras genom redan etablerade livsmedelsvägar, detta torde inte kunna lösas på kommunal nivå på ett mer effektivt sätt. Den kommunala behovsanalysen kan förvisso utgöra en grund för beslut, men ansvaret för planering av livsmedelsdistribution och upprätthållande av tillgången till nödvändiga livsmedel bör lyftas till en regional eller nationell nivå.

Det finns inom näringslivet en utbredd vilja att hjälpa till att skapa robusthet och motståndskraft i beredskapsarbetet. Det saknas emellertid i betänkandet utökade lagkrav eller konkreta förslag på livsmedelsföretags eller -grossisters ansvar och uppgifter eller åtgärder för att stärka deras förmåga. Detta behöver förtydligas, och även knyts till finansiering av eventuella föreslagna åtgärder.

En huvudprincip som avslutningsvis är viktig att framhålla är att totalförsvaret är ett statligt ansvar. Finansiering av detsamma bör ske genom skattemedel. Alla avsteg från denna princip bör noga utredas, finansieras och säkerställas att det sker på konkurrensneutrala grunder.

SVENSK HANDEL

Henrik Ekelund
Enhetschef Näringspolitik

Marie Enhörning
Näringspolitisk expert